

Dosarul nr. 3ra-92/20

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul central (jud: S. Bragarenco)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

ÎNCHEIERE

22 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Mocanu Anastasia împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii deciziei,

împotriva deciziei din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La data de 07 iunie 2018 Anastasia Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii deciziei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 10 ianuarie 2018 a împlinit vârsta de 57 de ani și 06 luni, necesară pentru stabilirea pensiei, conform art. 41 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

A susținut că, la data de 10 ianuarie 2018 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni cu cerere privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, prezentând carnetul de muncă în original, prin care se confirmă că, în perioada 06 septembrie 1977 - 30 ianuarie 1996, stagiul de cotizare realizat constituie 16 ani și 09 luni.

A menționat că, a prezentat și certificatul nr. 65 din 11 ianuarie 2018, eliberat de către Primăria or. Căinari, prin care se confirmă că, în perioada anilor 2002 - 2005 a achitat contribuțiile de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale de stat pentru cota de pământ.

A afirmat că, prin decizia nr. 11/2018/382 din 02 februarie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni i s-a refuzat în stabilirea pensiei pentru limită de vârstă pe motiv că, nu are stagiul de cotizare necesar, deoarece prin documentele prezentate se confirmă doar 13 ani, 03 luni și 20 de zile, iar conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, persoana trebuie să confirme cel puțin 15 ani.

A relevat că, nefiind de acord cu decizia nominalizată, la data de 22 martie 2018 s-a adresat cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, iar prin răspunsul nr.M-742/18 din 02 mai 2018 al Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost recunoscută legalitatea deciziei nr. 11/2018/382 din 02 februarie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni, fiind informată că, conform certificatului nr. 65 din 11 ianuarie 2018, eliberat de către Primăria or. Căinari, dispune de cotă de teren agricolă, pe care o prelucrează individual în perioada anilor 1996-2006, însă conform certificatului nr. 17 din 15 ianuarie 2018, eliberat de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni, pe numele său nu este înregistrată Gospodărie Țărănească și nu este înregistrată ca proprietar de teren agricol la Casa Națională de Asigurări Sociale. Înscrisurile din carnetul de muncă privind perioada de activitate la П/О „Бендертранс”, reorganizată ulterior în ATB-30, de la 28 iulie 1992 pînă la data eliberării - 30 ianuarie 1996, fiind legiferate în carnetul de muncă cu ștampila SA „FAR”, sunt cu corectări. Totodată, nu este confirmată, în modul stabilit, reorganizarea ATB-30 în SA „FAR”. Astfel, pentru a reexamina posibilitatea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de activitate de la 29 iulie 1992 pînă la 30 ianuarie 1996 la П/О „Бендертранс” (ATB-30), aceasta urmează a fi confirmată prin extrase din ordine de angajare/eliberare, sau certificate cu privire la salariu, ordine privind anularea ordinelor de eliberare, certificate de reorganizare.

A notat că, după primirea răspunsului la cererea prealabilă, s-a adresat la contabilitatea SA „Autofar” (în diferite perioade denumită П/О „Бендертранс”, ATB-30, SA „FAR”), fiindu-i eliberate două certificate. Conform primului certificat, în perioada anilor 1991-1996 a activat în funcția de casier la această întreprindere și impozitul în fondul social pentru această perioadă a fost achitat complet. La data de 16 noiembrie 1994, ATB-30 a fost reorganizată în SA „Baza Aotofar” cu numărul 139002130, însă documentația corespunzătoare lipsește, este pierdută. Conform celui de al doilea certificat, registrele de evidență a salariilor pentru anii 1991-1996 lipsesc și este imposibilă eliberarea certificatului de salariu pentru această perioadă.

A considerat că, prin decizia contestată i-a fost încălcat dreptul la asigurare după împlinirea vârstei de pensionare, garantat de Constituția Republicii Moldova.

A invocat că, ignorând înscrisurile din carnetul de muncă nr. 22 din 10 noiembrie 1992 și nr. 23 din 30 ianuarie 1996, Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat a lipsit-o de dreptul la pensie.

A considerat că, deoarece există în original carnetul de muncă, în care angajatorul pe proprie răspundere a efectuat înscrisurile confirmative despre angajarea la muncă, nu este necesar să fie confirmat suplimentar prin careva alte documente faptul activității sale de muncă în perioada 29 iulie 1992 - 30 ianuarie 1996. Nu este vina sa că fostul angajator nu a păstrat registrele ordinelor de angajare/concediere a salariaților și registrele de evidență a salariului. Mai mult ca atât, nu a fost stabilit faptul falsificării înscrisurilor efectuate în carnetul de muncă nr. 22 din 10 noiembrie 1992 și nr. 23 din 30 ianuarie 1996. Faptul activității sale de muncă în calitate de casier în perioada nominalizată se confirmă suplimentar prin certificatul eliberat de SA „Autofar”.

A solicitat anularea deciziei nr. 11/2018/382 din 02 februarie 2018, emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni, prin care i s-a refuzat în stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă și obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni de a-i stabili pensia pentru limită de vîrstă, începând cu data de 10 ianuarie 2018.

Prin hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul central acțiunea depusă de către Mocanu Anastasia a fost admisă, a fost anulată decizia nr. 11/2018/382 din 02 februarie 2018, emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni

privind refuzul în stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă Anastasiei Mocanu și a fost obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni să-i stabilească Anastasiei Mocanu pensie pentru limită de vîrstă, începînd cu data de 10 ianuarie 2018.

Prin decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În susținerea opiniei sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 1 alin. (1) și (2), 3 alin. (1) și (2), 16 alin. (1) și 26 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare pînă la data de 01 aprilie 2019) și a stabilit că, prin decizia nr. 11/2018/382 din 02 februarie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni, intimătei, Anastasiei Mocanu i s-a refuzat în stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă pe motiv că, nu are stagiul de cotizare necesar, deoarece prin documentele prezentate se confirmă doar 13 ani, 03 luni și 20 de zile, iar conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, persoana trebuie să confirme cel puțin 15 ani.

Totodată, instanța de apel a reținut că, conform certificatului, anexat la materialele dosarului, nr. 65 din 11 ianuarie 2018, eliberat de către Primăria or. Căinari, intimata, Anastasia Mocanu dispune de cotă echivalentă de teren în mărime de 1,3388 ha din anul 1996, pe care o prelucrează individual, fiind indicate contribuțiile de asigurări sociale, achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat pentru cota de pămînt pentru perioada anilor 1996-2006, inclusiv pentru perioada anilor 2002-2006, în certificatul respectiv se indică despre achitarea contribuțiilor de asigurări sociale (f. d. 9).

Instanța de apel a mai reținut că, conform primului certificat eliberat de către SA „Autofar”, registrele de evidență a salariilor pe anii 1991-1996 lipsesc, fiind imposibilă eliberarea certificatului de salariu pe acești ani (f. d. 14), iar conform celui de al doilea certificat, eliberat de către SA „Autofar”, Anastasia Mocanu a activat în funcția de casier în perioada anilor 1991-1996 și impozitul în fondul social a fost achitat complet. „ATB-30”, la data de 16 noiembrie 1994, a fost reorganizat în SA „Baza Aotofar”, iar documentația corespunzătoare este pierdută, lipsește (f. d. 15).

La fel, instanța de apel a stabilit că, prin decizia nr. 2-113 din 09 noiembrie 1992 a Judecătorei Căinari, care la moment este definitivă și irevocabilă, a fost încetat procesul civil, la cererea de chemare în judecată înaintată de către Anastasia Mocanu împotriva BTA-30 din or. Căinari cu privire la restabilirea la lucru, pe motivul încheierii tranzacției de împăcare între părți. Astfel, în temeiul tranzacției de împăcare, Anastasia Mocanu a fost restabilită la locul de muncă, în funcția de casier (f. d. 24).

Instanța de apel a reținut, conform copiei carnetului de muncă al intimătei, existența înscrierii nr. 21 din 28 iulie 1992 despre eliberarea Anastasiei Mocanu din serviciu, pe motivul reducerii statelor de personal, aceasta fiind efectuată, cu ștampila unității, iar la data de 10 noiembrie 1992, în carnetul de muncă s-a efectuat înscrierea nr. 22 despre faptul că, înscrierea nr. 21 să nu fie luată în considerare, adică eliberarea din serviciu (f.d.7-8).

Afară de aceasta, instanța de apel a constatat că, înscrierea nr. 22 din carnetul de muncă privind nevalabilitatea eliberării din serviciu a fost efectuată după emiterea hotărârii judecătorești, prin care a fost confirmată tranzacția de împăcare între părți, în sensul restabilirii intimătei Anastasia Mocanu în funcția de casier. Conform înscrierii din carnetul de muncă, intimata a fost eliberată din serviciu la data de 30 ianuarie 1996 (f.d.8).

La data de 31 octombrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, iar la data de 04 decembrie 2019 a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului a indicat că, soluția instanțelor ierarhic inferioare este eronată.

A menționat că, din actele prezentate pentru stabilirea pensiei s-a constatat că, intimata nu a confirmat stagiul de cotizare de minim 15 ani, prevăzut imperativ de lege, confirmând un stagiul total de 13 ani, 03 luni și 20 de zile, astfel, prin decizia nr. 382 din 02 februarie 2018 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni a respins cererea intimitei privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, fiind stabilită alocație pentru persoane vârstnice, în baza Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

A afirmat că, în calculul stagiului de cotizare nu a fost inclusă perioada 1996-2006, în care intimata a prelucrat individual cota (terenul agricol), deoarece conform certificatului nr.65 din 11 ianuarie 2018, eliberat de către Primăria or. Căinari, aceasta a deținut și i-au fost calculate cote de asigurări sociale, nefiind transferate către Casa Națională de Asigurări Sociale.

A relevat că, conform certificatului nr. 17 din 15 ianuarie 2018, eliberat de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni, Anastasia Mocanu nu are înregistrată Gospodărie Țărănească și nu este înregistrată ca proprietar de teren agricol la Casa Națională de Asigurări Sociale.

A invocat că, intimata, ca proprietar de teren agricol, nu se regăsește în listele privind calcularea contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii de stat pentru anii 2000-2006, prezentate de Primăria or. Căușeni. Înscrierile din carnetul de muncă privind perioada de activitate la П/О „Бендертранс”, reorganizată ulterior în ATB-30, de la 28 iulie 1992 pînă la data eliberării din serviciu 30 ianuarie 1996, fiind legiferată în carnetul de muncă cu ștampila SA „FAR”, sunt cu rectificări, iar reorganizarea întreprinderii ATB - 30 în SA „FAR” nu este confirmată prin niciun act. Înscrierea dată poate fi inclusă în stagiul de cotizare cu condiția prezentării actelor suplimentare, ce ar confirma legalitatea acestei înscrieri în carnetul de muncă. La moment, nu este temei de a include în stagiul de cotizare perioadele vizate.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu

prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 22 octombrie 2019 și a fost notificată recurentei la data de 22 octombrie 2019, fapt confirmat prin scrisoarea anexată la materialele dosarului (f. d. 102), însă nu se atestă date când a fost recepționată, respectiv, recursul motivat depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, la data de 04 decembrie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

consideră că, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic